

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 28.04.1965, sp. zn. 2 Tz 5/65, ECLI:CZ:NS:1965:2.TZ.5.1965.1

Číslo: 33/1965

Právní věta: II. O dobrovolné upuštění od pokusu trestného činu znásilnění nejde tehdy, jestliže pachatel od dalšího násilného jednání upustil jen proto, že napadená použila lsti, které pachatel uvěřil.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 28.04.1965

Spisová značka: 2 Tz 5/65

Číslo rozhodnutí: 33

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Pokus, Pokus trestného činu, Upuštění od pokusu trestného činu

Předpisy: 140/1961 Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 33/1965 sb. rozh.

I. Vykoná-li pachatel jednání, které je popsáno ve zvláštní části trestního zákona, v úmyslu trestný čin spáchat, jde o jednání, které bezprostředně směřuje k dokonání trestného činu a jde proto o pokus trestného činu, jestliže k jeho dokonání nedošlo.

II. O dobrovolné upuštění od pokusu trestného činu znásilnění nejde tehdy, jestliže pachatel od dalšího násilného jednání upustil jen proto, že napadená použila lsti, které pachatel uvěřil.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 28. 4. 1965 – [2 Tz 5/65](#).)

Rozsudkem krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 20. ledna 1965 sp. zn. 2 To 16/65 byl k odvolání obviněného J. Ř. zrušen v celém rozsahu rozsudek okresního soudu ve Strakonicih a obviněný J. Ř. byl uznán vinným trestným činem omezování osobní svobody podle § 231 odst. 1 tr. zák., spáchaným tím, že dne 17. srpna 1964 po půlnoci, jsa podnapilý, připojil se cestou z taneční zábavy v Jiníně k M. J. a její sestřenici, prvou začal obtěžovat, svíral jí rukou kolem ramen a požadoval na ní polibek, posléze ji uchopil za krk a když klesla na zem, klečel na ní a odhrnoval jí šaty v úmyslu, vykonat s ní pohlavní styk, od dalšího jednání pak upustil, když poškozená prohlásila, aby jí našel ztracený střevíc, že to pak půjde po dobrém.

Ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem Nejvyššího soudu tento rozsudek v celém rozsahu zrušil a přikázal krajskému soudu v Českých Budějovicích, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Okresní soud ve Strakonicih rozsudkem ze dne 17. prosince 1964 sp. zn. 3 T 164/64 uznal obviněného J. Ř. vinným pokusem trestného činu znásilnění podle § 8 odst. 1, § 241 odst. 1 tr. zák.

Krajský soud v Českých Budějovicích k odvolání obviněného tento rozsudek v celém rozsahu zrušil a uznal jej vinným trestným činem omezování osobní svobody podle § 231 odst. 1 tr. zák.

Krajský soud podle odůvodnění rozsudku má zato, že násilí, které obviněný vyvinul na poškozenou, nebylo takové intenzity, a postrádalo oné charakteristické bezprostřednosti, jaké se vyžaduje u jednání směřujícího k pokusu trestného činu znásilnění. K tomuto závěru dospěl krajský soud, vzav za prokázáno, že provedenými důkazy se nepodařilo vyvrátit obhajobu obviněného, že mohl mít na zřeteli jen soulož dobrovolnou a kdyby byl i zamýšlel násilí, pak zůstala nevyvrácena jeho obhajoba, že tento úmysl opustil již v době, kdy narazil na první odpor poškozené. Podle názoru odvolacího soudu se obviněnému nepodařilo rozvinout jednání, ke kterému jeho úmysl směřoval a od dokonání upustil – nikoliv proto, že by odpor poškozené pokládal za nepřekonatelný, anebo proto, že odpor poškozené považoval za vážný, anebo proto, že slibu poškozené – ať už jej mínila vážně nebo jako lest, že mu poskytne soulož bez násilí, uvěřil.

Tento závěr odvolacího soudu při hodnocení skutkových zjištění, obsažených ve spise, nelze považovat za správný. Nelze souhlasit také s tím, že by jednání obviněného nedosahovalo intenzity pokusu trestného činu znásilnění, a že by obviněný od dokonání trestného činu upustil dobrovolně.

Z výpovědi poškozené, podporované i výpovědí její sestřenice jasně vyplývá, že poškozená obviněnému kladla energický odpor již na silnici, kdy se jí pokoušel políbit, což je patrné nejlépe z toho, že již tehdy jí obviněný utrl knoflíky na plášti. Tento odpor kladla i po tom, když při tomto zápase seběhla za příkop, kde jí obviněný povalil na zem, klečel na ní a snažil se jí vyhrnout šaty. Teprve potom, když poškozená po delším zápolení (zápas za příkopem trval asi 10 minut) a po bezvýsledném volání o pomoc, značně vyčerpaná (šlo o 16tileté děvče) zjistila, že se obviněnému neubrání ani za pomoci své sestřenice, ve snaze zabránit mu v dokonání znásilnění, užila vůči němu lsti příslibem, že k souloži svolí dobrovolně a to prohlášením, že to „půjde po dobrém“. Obviněný teprve potom od dalšího násilí upustil, domnívaje se, že poškozená slib dodrží.

Krajský soud má především za to, že zjištěné jednání obviněného není takové intenzity, jak to požaduje ustanovení § 8 odst. 1 tr. zák. na rozdíl od znění § 5 tr. zák. z roku 1950, při tom však neuvažuje o tom, že vývojovými stadii trestné činnosti jsou příprava k trestnému činu, pokus trestného činu a dokonání trestný čin (§ 89 odst. 2 tr. zák.). V případě, že by bylo správné, že nejde o pokus, musil by krajský soud uvažovat o přípravě, případně o dobrovolném upuštění od přípravy. Rozhodně by však nemohlo jít o beztrestnost trestného činu znásilnění jen z toho důvodu, že čin nedosáhl intenzity pokusu uvedené v § 8 odst. 1 tr. zák., neboť pokusu předchází příprava.

V daném případě nelze však souhlasit s názorem krajského soudu, že jednání obviněného tak, jak bylo zjištěno okresním soudem, bezprostředně nesměřovalo k dokonání trestného činu znásilnění podle § 241 odst. 1 tr. zák.

Provedenými důkazy bylo zjištěno, že obviněný násilně překonával vážně míněný odpor poškozené, že ji povalil na zem, škrtil, klečel na ní, odhrnoval jí šaty a poškozená až do únavy se mu bránila a pak použila lsti a řekla mu, že to půjde dobrovolně, aby jí dříve našel ztracený střevíc. Z tohoto

zjištění je naprosto bezpečně prokázáno, že obviněný vykonal násilí, aby donutil poškozenou k souloži. Jde tedy o jednání charakterizující objektivní stránku trestného činu znásilnění podle § 241 odst. 1 tr. zák., které bezprostředně směřovalo k dokonání tohoto trestného činu. Vykoná-li pachatel jednání, které je popsáno ve zvláštní části trestní zákona v úmyslu trestný čin spáchat, jde o jednání, které bezprostředně směřuje k dokonání trestného činu a jde proto o pokus trestného činu, jestliže k jeho dokonání nedošlo.

Pokusu předchází příprava k trestnému činu, která spočívá podle § 7 odst. 1 tr. zák. v organizování trestného činu, v opatřování nebo přizpůsobení prostředků nebo nástrojů k jeho spáchání, ve spolčení, srocení, v návodu nebo pomoci k trestnému činu, anebo v jiném úmyslném vytváření podmínek pro jeho spáchání. Jde o jednání, která nejsou uvedena ve znacích trestného činu ve zvláštní části tr. zák. a tato jednání nesměřují ještě bezprostředně k dokonání trestného činu. O takový druh jednání však v žádném případě nešlo.

Není proto správný názor krajského soudu, že obviněný se nedopustil trestného činu znásilnění podle § 8 odst. 1, § 241 odst. 1 tr. zák. proto, že jeho jednání bezprostředně nesměřovalo k dokonání.

Krajský soud podle odůvodnění rozsudku má za to, že se nepodařilo vyvrátit obhajobu obviněného, že mohl mít na mysli jen soulož dobrovolnou a kdyby byl i zamýšlel násilí, pak tento úmysl opustil, jakmile narazil na první odpor poškozené.

Tento závěr rozsudku krajského soudu odporuje skutkovému zjištění, provedenému okresním soudem, neboť obviněný pokračoval v násilném jednání, když poškozená seběhla se silnice, kde ji opět škrtil, klečel na ní a snažil se jí odhrnout šaty.

Z intenzivního, delší dobu trvajícího, odporu poškozené bylo jasné, že tato dobrovolně k souloži nesvolí.

Obhajoba obviněného, že z toho, že poškozená se svou sestřenicí šly ze zábavy bez doprovodu, usuzoval, že jde o ženy pochybné pověsti a že budou svolné k souloži, rozhodně obstát nemůže. Obviněného k takovému závěru neopravňoval intenzivní odpor poškozené, a to tím spíše, že nadto šlo o ženy mu naprosto neznámé, jimž se náhodně vnutil v pozdní noční době, z nichž mu žádná předtím svým chováním nenaznačila, že by o soulož s ním jevila zájem. Konečně i to, že po slibu poškozené, že to půjde po dobrém, ustal v dalším násilném jednání, svědčí o tom, že obviněný hodlal dosáhnout soulože.

Jako další důvod, proč nejde v daném případě o pokus trestného činu znásilnění, naznačuje krajský soud, že obviněný dobrovolně upustil od dokonání trestného činu znásilnění.

Ani tento názor krajského soudu není správný.

Trestnost pokusu trestného činu podle § 8 odst. 3 tr. zák. zaniká, jestliže pachatel dobrovolně upustil od dalšího jednání, potřebného k dokonání trestného činu a odstranil nebezpečí, které vzniklo zájmu chráněnému tímto zákonem z podniknutého pokusu.

Upuštění tedy musí být dobrovolné, tj. takové, které pachatel učiní z vlastního rozhodnutí. Nejde také o dobrovolné upuštění, jestliže se napadená ubrání násilí, které pachatel vůči ní vyvíjí. Obviněný ustal však od pokračování v jednání, vedoucím k dokonání trestného činu znásilnění, když napadená značně již vyčerpaná, použila lsti a prohlásila, že to půjde dobrovolně, pod podmínkou, že jí nalezne střevíc. Obviněný této lsti uvěřil. Nerozhodl se tudíž sám dobrovolně v násilném jednání, směřujícím k donucení k souloži ustat, nýbrž učinil tak pouze vlivem lsti napadené. Napadená se tedy lští ubránila dalšímu jednání obviněného, takže ani z tohoto hlediska není splněna dobrovolnost upuštění od dalšího jednání, potřebného k dokonání trestného činu znásilnění.

Obviněný tudíž nesplnil podmínku, uvedenou v § 8 odst. 3 písm. a) tr. zák., neboť jeho upuštění od dalšího rozvíjení trestné činnosti nebylo dobrovolné, protože nevyšlo z jeho vlastního rozhodnutí, když se napadená ubránila jeho dalšímu jednání lstí, které použila.

Nejsou tedy dány důvody, které uvádí krajský soud k odůvodnění, že nejde o pokus trestného činu znásilnění. Obviněný podle provedených důkazů spáchal jednání, které naplňuje po stránce objektivní i subjektivní pokus trestného činu znásilnění podle § 8 odst. 1, 241 odst. 1 tr. zák.